

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 5. 3. 1920, sp. zn. Kr I 594/19

Číslo: 153/1920

Právní věta:

Veřejné zájmy nejsou zvláště těžce ohroženy, bylo-li sice obilí odňato dispozici státní, avšak dodáno obyvatelstvu hladem ohroženému v místech ležících v oblasti státu.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 05.03.1920

Spisová značka: Kr I 594/19

Číslo rozhodnutí: 153

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla:

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti Josefa Karla O. a Richarda B., pokud směřovala proti výroku rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 12.8.1919, jímž byli oba obžalovaní odsouzeni pro zločin dle § 23 č. 4 a 5 cís. nař. ze dne 24.3.1917 č. 131 ř.z. a uznal je vinnými pouze přečinem pletich dle § 23 č. 4 cit. nař.

Důvody:

Oba obžalovaní odporují ve zmateční stížnosti neznačenému výroku rozsudku soudu nalézacího s hlediska § 281 č. 10 tr. ř.

Rozsudek v odpor vzatý viní oba žalované ze zločinu, protože jejich pletichami, způsobilými stupňovati ceny předmětu potřeby, veřejné zájmy byly zvláště těžce ohroženy. Soud nalézací opřel svůj výrok o úvahu, jež dá se krátce shrnouti v tyto věty: Účel nařízení o zabavení obilí jest ten, by zásoby mohly býti obyvatelstvu stejnoměrně přikázány a rozdělovány. Odnímají-li se značné zásoby tomuto účelu způsobem nedovoleným za překročení cen úředně stanovených, porušuje se tím zřejmě veřejný zájem. V případě našem bylo dispozicí státní odňato velké množství obilí: 3535 q, resp. 1619q mlýnských výrobků, což mělo podle názoru soudu nalézacího značný vliv na dispoice státní aspoň v obvodu okresního hejtmanství v R. Odňal-li tedy J. K.O. a Richard B. takové množství obilí státní dispozici a prodali-li mlýnské výrobky z něho bez ingerence státní, byly tím podle přesvědčení nalézacího soudu zájmy státní zvláště těžce ohroženy. Leč pro tento právní závěr není ve výsledcích

řízení a ve zjištěných okolnostech dostatečného skutkového podkladu. Závěr takový byl by správným tenkrát , kdyby zároveň bylo dokázáno, že ono množství obilí, resp. mlýnských výrobků bylo nejen odňato dispozici státní, ale buď všechno neb aspoň z valné části dodáno na místa a lidem, kteří státním přidělem již opatřeni byli, nebo do oblastí, jež leží mimo veřejný zájem našeho, resp. tenkrát ještě rakousko- uherského státu. V tomto směru však neposkytují výsledky řízení a děj nalézacím soudem zjištěný pro výrok soudu, odsuzující pro zločin, žádné dostatečné opory. Podle těchto výsledků byly totiž mlýnské výrobky jednak přímo Josefem K. O., jednak prostřednictvím jiných osob, téměř výhradně dodány na místa, kde hrozil a částečně již panoval hlad v míře nejvyšší, zejména mezi dělnictvem, kde hrozilo státu v nejvyšší míře nebezpečí vzpoury lidu, hladem k zoufalství doháněného. A není též bez významu okolnost, že veškeré obilniny, obžalovanými vyvezené, zůstaly v hranicích staré rakouské říše, ba až na výjimku, vesměs v oblasti tenkrát již k samostatnosti se probouzejícího státu československého. Mlýnské výrobky byly vyvezeny z oblastí hospodářsky bohatších do krajín plodově chudších, kde bída nabyla již katastrofálního rázu a již ohrožovala životy obyvatelstva. Správy průmyslových závodů, konsumů a obcí navíc chtěly opatřením obilnin jen hladu, nespokojenosti, zastavení práce, nepokojům a bouřím domácím zabránit, čehož také povšechně bylo dosaženo bez zvláštního ohrožení obživy oblasti, a jen proto se samy staraly o dovoz mlýnských výrobků pod rukou, poněvadž státní správa následkem daných výjimečných válečných poměrů nebyla s to bezvadně fungovat a potřebné obilniny sama opatřiti. Notorické jsou poměry tehda panovavší. Příděly pro jednotlivce samozásobitele, zejména pro těžce pracující dělnictvo nestačily ani z daleka k výživě a často se přidělu těch vůbec nedostávalo. V obcích a okresích, zejména severních Čech, nebývalo potravin, nebývalo mouky, nebylo mnohdy žádného, jindy byl zase jen nepravidelný přiděl, nebývalo chleba, hrozily bouře z hladu. Jest notorické, že tehdejší úřady státní, malomocné vůči těmto poměrům, samy opouštěly cestu zákonem a nařízeními předepsanou a bez ohledu na ceny hleděly zaopatřiti pro své okresy potraviny za každou cenu. Skutečnosti této ani rozsudek v odpor vzatý nevyklučuje, ba mlčky ji připouští a dříve citovaný výrok ministra výživy výslovně za pravdu bere, ač v odporu s tím před tím též opak její zjišťuje. Tohoto neblahého stavu zásobovacího obžalovaní využívali sice nesvědomitým způsobem na své obohacení, ale že by tím zároveň zvláště těžce ohrozili zájmy státu, nedá se ani důvodně tvrditi, neboť právem dlužno pochybovati, že by zájmy veřejné, v první řadě opatření nezbytných potravin pro strádající a hladem zmořené obyvatelstvo státu, lépe byly opatřeny, kdyby byli obžalovaní J.K.O. a R. B. zásoby, o něž jde, konsumentům n e u č i n i l i přístupnými, nýbrž opatření a rozdělení jich ponechali malomocným institucím státním. Že obžalovaní učinili zásoby, státní dispozici odňaté, strádajícím vrstvám obyvatelstva přístupnými za ceny často přemrštěné a že opatřili si je pletichami, to nalézá výrazu svého ve výrocih soudu, pokud je uznal vinnými předražováním a pletichami ve smyslu § 23 č. 4 cís. nař., ale nelze uznati správným názor soudu nalézacího, že by tím byli obžalovaní za daných okolností zájmy veřejné zvláště těžce ohrozili.